

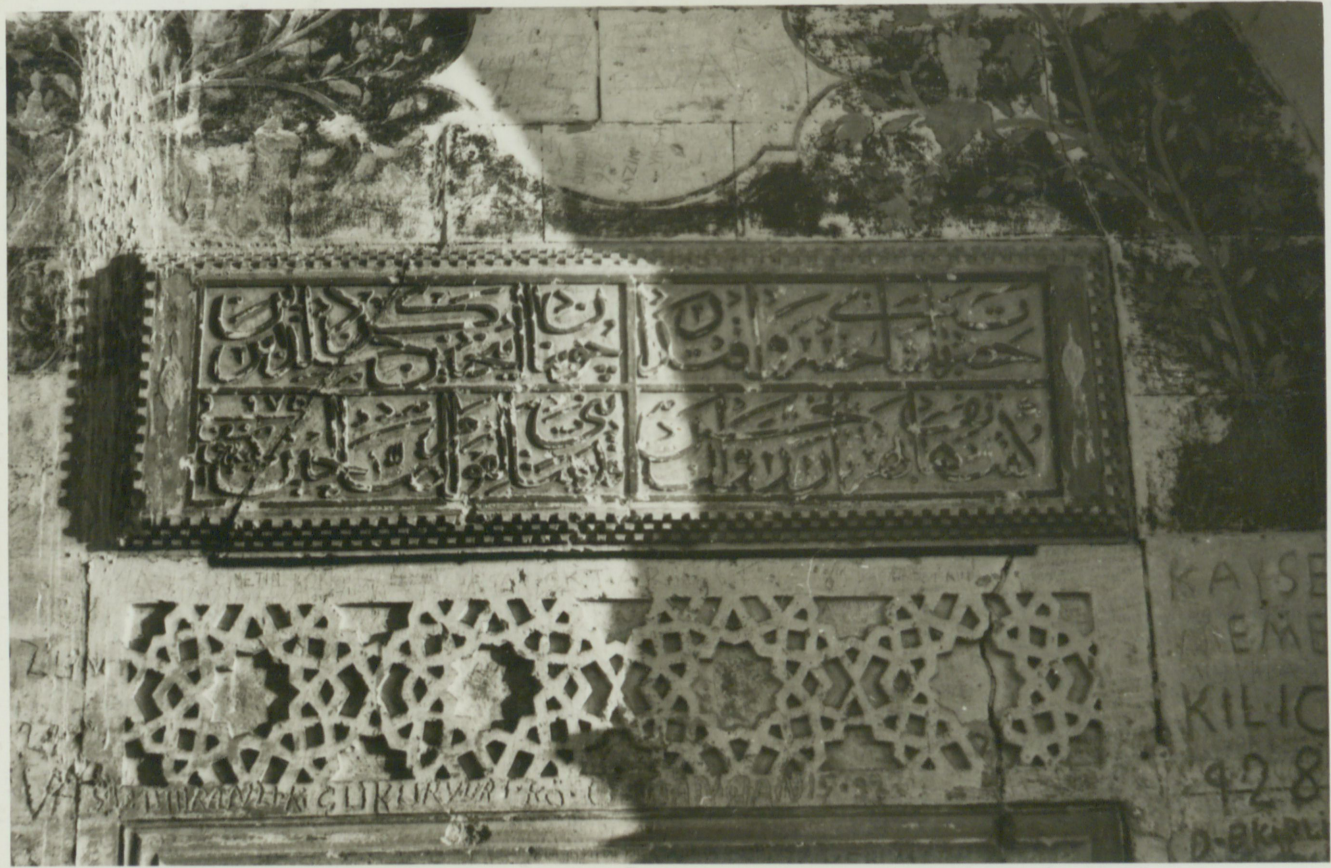
HÜSREV PASA CAMI'I , VAN

CM 35

TM (1-72)

TER-KURBELI

Handwritten Arabic calligraphy in four quadrants, likely a commemorative inscription. The text is arranged in two lines, with two columns per line. The script is a cursive style, possibly Thuluth or Nasta'liq.

KAYSE
EME
KILIC
928
D-814

ZLİN
720
V

MINARETLERİ GÜRLERİNDEN KÖ. C.

VAN

HÜSREV PAŞA TÜRBESİ

KİTÂBE

1963/6

VAN
HÜSREV PAŞA
GİRİŞ CEPHESİ

Resim 1
(1963)

1963/6

VAN
HÜSREV PAŞA
MİNARE KAYDASI

1963/6

4.

V12

Aptullah Kur'an

Husrev Paşa Mosque, Van

Exterior.

VAN

HÜSREV PAŞA TÜRBESİ

VAN
HÜSREV PAŞA
İÇ GÖRÜNÜŞ

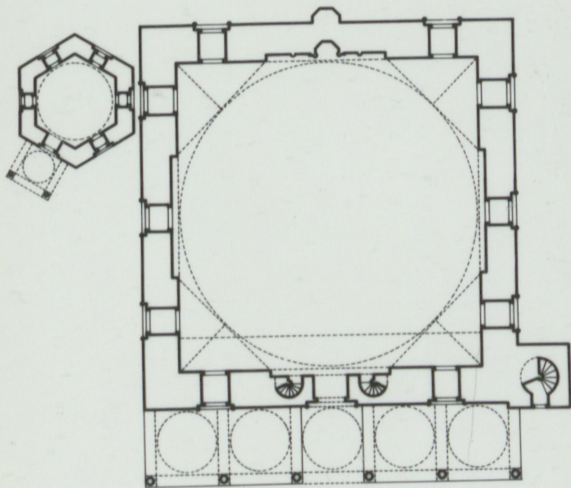
1963/6

VAN
HÜSREV PAŞA
TROMP

1963/6

9.

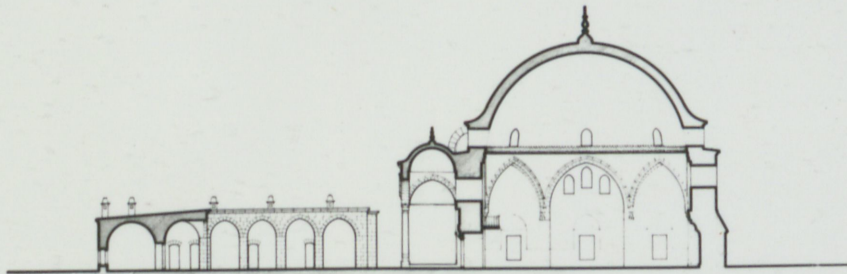
0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 M. A.K.

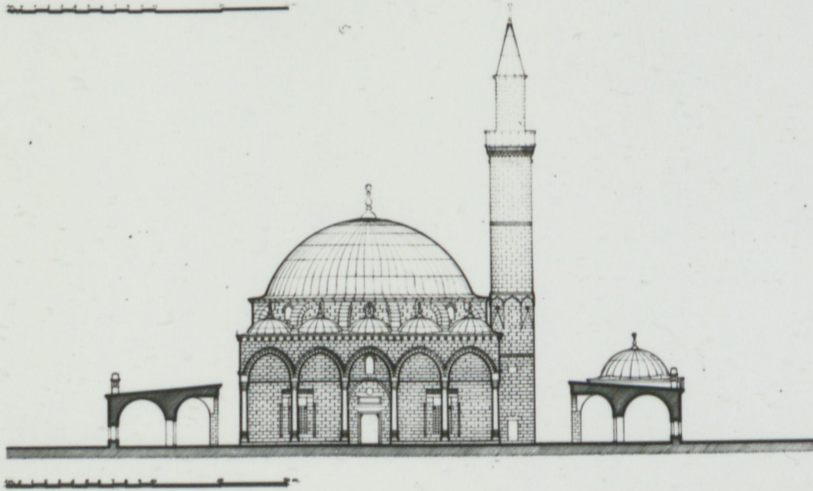
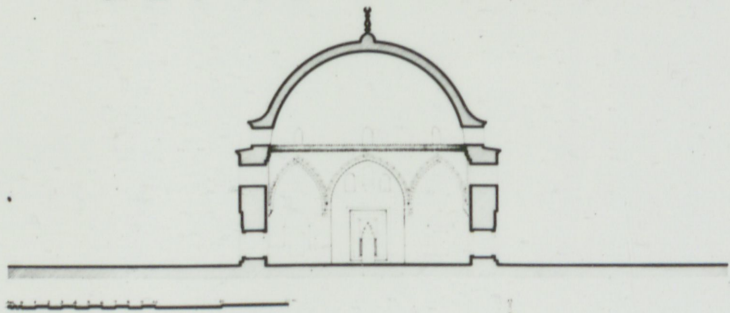
KI-42 HÜSREV PAŞA, VAN

3.

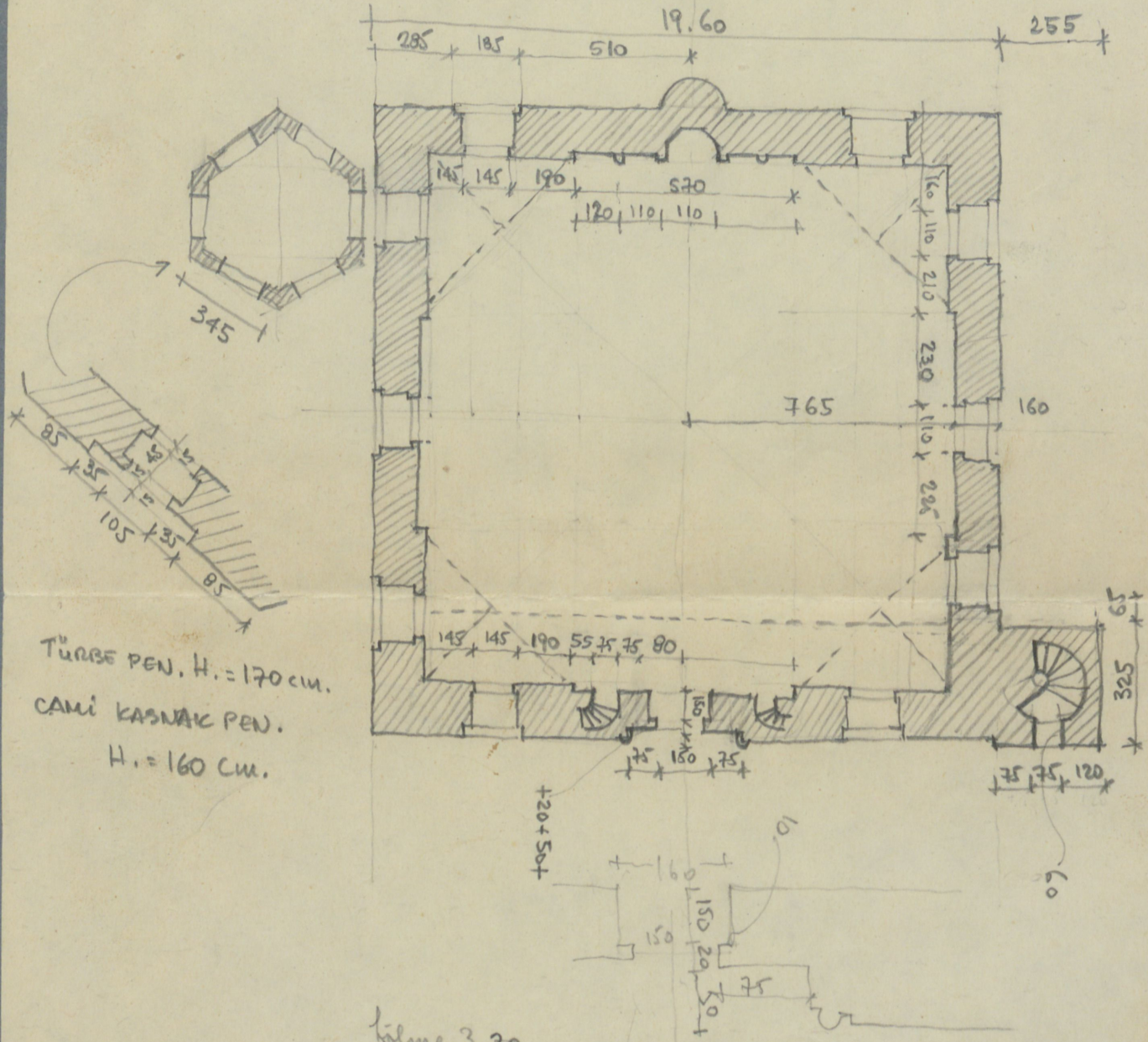
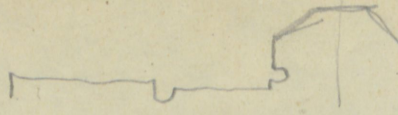
VAN HUSREV PAŞA CAMII M.4:100
CEPHE VE KESİT

VAN HUSREV PASA CAMII M.1:400
CEPHE VE KESIT

KÜLLİYE
CAMİ, MEDRESE, HAMAM, TÜRBE

falme 3.20
kemer 0.60
sütun Ø 50

1/200

26.6.1963

SON CEMAAT YERİ, GALERİ VE MİNARESİNİN PETEREK İLE KÜLAHI YIKILMIŞ. KULLANILMIYOR.
SÜTUNLAR YERDE DURUYOR. KUBBE KASNAĞINDA SEKİZ PENCERE, 4 TROMP.
SARI VE KAHVE RENGİ TAŞ KAPLAMA. ALT PENCERELER DOLDURULMUŞ.
MİHRAB ALCI; YEŞİL, KIRMIZI, MAVİ BOYALI. BORDÜR MOTİFİ GEOMETRİK.
ESKİ VAN'DA HÜSREV PAŞA CAMİİ - KİTÂBESİ VAR - 975 H. (1568)

BOĞAZIÇI ÜNİVERSİTESİ

REKTÖRLÜK

Hüsrev Paşa Camii, Van

1968 yılında Vakıflarca onarılmıştır. (170,052.88 TL)

Cumhuriyetin 50. Yılında Vakıflar, s. 35.

VAN

BOĞAZIÇI ÜNİVERSİTESİ

REKTÖRLÜK

(Hüsrev Paşa camii) = Bânisî Süleyman Han vüzerâsından
Koca Hüsrev Paşanın ki Bitlis'de bedestane, kârgir
binâ çarşusu, Rakova sahrâsında müezzam bir
hanı vardır. Van hâkimi iken bu cami-i şîrîni
binâ etmişdir ki cemî-i kubab ve hücreleri
rassâs-ı nilgün ile mestûr bir cami-i pür-nûr-
dur. Orta kubbesi gayet musannâdur. Zehab-î
hâlis ile tutâlanmış alem-leri âf-tâb-ı âlem-tâ-
ben terini ile pür-şarâa olub çeşm-î insani
hayrelendirir. Derûn-u camide zî-kuymet, musan-
nâ âvîzeleri vardır. Cami-î erbaasındaki revzen-
leri, kullûr, necef, moran camları gayet münakkas-
dur. Mihrab ve minberi, müezzina mahfeli gayet
sânâttır. İstanbul tarzı bir minare-î ser-âmedi
var. Haremî etrafında cümle medrese hücreleri
var. Bu cami cami-î pür-nûr orta kapısının iç
yüzünde Paşa sarayı kurbünde olmağla her cum'a
paşalar bu camiye gelirler. Van şehrinde bundan

BOĞAZIÇI ÜNİVERSİTESİ

REKTÖRLÜK

başka kursunlu imaret yokdur.

Evlîya Çelebi, C. IV. S. 181

BOĞAZIÇI ÜNİVERSİTESİ

REKTÖRLÜK

Hüsrev Paşa Câmii : Süleyman Han vezirlerinden Koca Hüsrev Paşa tarafından yaptırılmıştır. Bitlis'de bedestene, kâğıt yapı çarşısı, Rakova sahrasında muazzam bir hane vardır. Van hâkimi iken bu câmii yaptırmıştır. Bütün kubbeleri ve odaları mavi kuzgunla örtülmüş mükemmel bir câmidir. Orta kubbesi gayet güzel işlenmiştir. Halis altınla kaplanmış alemleri âlemi aydınlatan güneşin ışığı ile bir parlaklık sağlar. Her insanın gözlerini şamandır. Câmii için de çok kıymetli, işlemeli avizeler vardır. Dört taraftaki pencereleri billür, necet ve moran camlardan olup gayet işlidir. Mihrab ve minberi, müezzinler mahfeli de son derece işlidir. İstanbul'da böyle bir yüksek minaresi vardır. Avlusu etrafında medrese odaları vardır. Bu tür dolı câmii ortada kafesinin iç yüzünde, Paşa sarayı yakınında olduğundan her cuma Pasalar bu câmii gelirler.

Evlîya Çelebi (Zillivâkı) c. 3-4, s. 1229.

C. IV, s. 181.

BOĞAZIÇI ÜNİVERSİTESİ

REKTÖRLÜK

Husrev Paşa Câmii ve Türbesi - Van'da, Mimar Sinan'ın olması muhtemel bir mimarî eser. XVI. yüzyılda Van Valisi olan Husrev Paşa tarafından yaptırılmıştır ki, kendisinin türbesi de camii yanındadır. Evvelce yakınında Paşa sarayı ve her hâlde çevresinde Husrev Paşa çarşısı da olan bu caminin çok zengin süslemeleri ile ihtişamı Evliya Çelebi tarafından anlatılır. . . . Kapısı üstündeki kitabesine göre H. 975 (1567/8) tarihli olan câmi, çok itinalı bir işçilikle meydana getirilmiş, kesme taştan bir eserdir. Kare mekân, pencereci, kasnaklı büyük bir kubbe örtür, yanında da kalın bir minaresi vardır. . . . Klasik Osmanlı devri Türk mimarisinin prensip ve nispetlerine aykırı düşen, daha fazla mahallî karakterin hâkim olduğu bir yapıdır. Türk yapı sanatının bölgeye göre bazı değişen hürriyetinin iyi bir örneğidir. Yanındaki türbe kapısı üstünde bulunan, fakat taşın ilk yerine geldiğinden son rakamı teşhis olunamayan, Farsça tarih kitabesine göre H. 995 (1586/7) e doğru yapılmıştır. . . . Prizim medresel ve çarşıdan belirlenen bir iz kalmamıştır. Bitlis ile Tatvan arasındaki yol kenarında bulunan iki hanın buradaki camii, hamam, zâviye ile birlikte yine bu Husrev Paşa tarafından yapıldığı tahmin olunur. Ayrıca Evliya Çelebiye göre Bitlis bedesteni de aynı Husrev Paşanın dır. Semavi Çiğirci. Türk Anıtlar Defteri, C. 19., s. 397.

حضرت پاشای خسرو اقتدار - یوسف بنا کرد اینچنین فلذ بریه
گفت هاتف برتایچین روانه - قدیمی بیتاً لقدم الصالحین کتبه یوسفی

Hazret-î pāşā-yi Husrev iktidār
Çün binā kerd in çünin huld-î ^{berin} Berin
Guft hâtif behr-î tarîhê revân
Kad-benâ beyten li-kavmî ^{mîs} s-sâlihîn

Ketebehu Yusuf
fî senet-i

975.

Hazret-î pāşā-yi Husrev-iktidār
Çün binā kerd in çünin huld-î berin
Guft hâtif behr-î tarîhê revân
Kad-benâ beyten li-kavmî s-sâlihîn

Ketebehu Yusuf
fî senet-i 975

R.M. Heriq tarafından okunmuştur.

حضرت پاشای خسرو و اقتدار -

چون بنا کرد اینچنین خلد برین

گفت هاتف ~~بهرتارین~~
بهرتاریخین روان

قد نبی بیتاً لقوم الصالحین

کتبه یوسف فی سنه ۹۷۵

(ZİLLİ ÖĞLÜ)

Van Kalesinin Câmileri : Yukarı kalede (Vanik Câmii) : Tâ Hazret-i Davut zamanında yapılmıştır. Eski bir ibâdet yeridir. Sonra Hazret-i Ebû Bekir elçilik ile buraya geldiğinde mescid olmuştur. Yüzlerce hükümdarın eline düşmüş ve yine câmi olarak 940 tarihinde Sultan Süleyman tarafından tâmir olunarak adını «Süleyman Han Câmii» olarak koydurmuştur. Bir kapılı, hayli geniş bir câmidir. Bir minaresi vardır. Hatta Van'da bir zelzele olduğunda minaresi yıkılmıştır. Sonra Yeniçeri Ağası Ömer Ağa güzel bir sanat eseri olarak minare yaptırmıştır ki uç kısmı (alemi) öğle vaktine kadar bulut içinde kalır. Bu iç kalede bundan başka câmi yoktur. Bütün pencereleri aşağı şehre ve Edremit sahrasındaki bağ ve bahcelere bakar.

Ondan sonra yapılan câmi aşağı kalede (Ulu Câmii)'dir. Azerbeycan hükümdarlarından Akça - koyunlu Şah Cihan'ın yapısıdır. Bundan büyük câmi yoktur. Câmiin içinde sütunlar üzerine kurulmuş yüksek bir kubbesi vardır ki göğe uzanmıştır. Binanın ustası mühendis bütün gücünü harcıyıp çeşitli renkte ham mermerlerle süslemiş olup görülmeğe değerdir. Yüksek kubbesine, bütün duvar ve kapılarına kırmızı ve siyah tuğlar ile yazılar yazmış ve tuğladan çeşitli yazılar dizmiş ki hepsi âyettir. Bu yazıların benzeri Humus kalesinin duvarlarının yüzünde vardır. Gayet büyük ve eski bir ibâdet yeri olup helâl para ile yaptırıldığından manevî bir güzelliği vardır. Eski uslüpta bir mihrab ve minberi vardır ki beyaz, siyah, kızıl renkte kıymetli taşlarla sedef gibi işlenmiştir. Sanat eseri bir minaresi vardır. Hakikaten görülmeğe değer. Hasılı bu câmiin benzeri yoktur. Bunda olan güzellik, dillere destan sanatlar, bunda olan göz kamaştırıcı el işleri hiç bir câmide görülmemiştir. Dış avlusunun etrafında medresesi vardır.

Hüsrev Paşa Câmii : Süleyman Han vezirlerinden Koca Hüsrev Paşa tarafından yaptırılmıştır Bitlis'de bedestanı, kâgir yapı çarşısı; Raho-va sahrasında muazzam bir hanı vardır. Van hâkimi iken bu câmiyi yaptırmıştır. Bütün kubbeleri ve odaları mavi kurşunla örtülü nurlu bir câmidir. Orta kubbesi gayet güzel işlemelidir. Halis altınla kaplanmış alemleri âlemi aydınlatan güneşin ışığı ile bir parlaklık saçarak ki insanın gözlerini kamaştırır. Câmiin içinde çok kıymetli, işlemeli avizeler vardır. Dört tarafındaki pencereleri billûr, necet ve moran camlarından olup gayet işlidir. Mihrab ve minberi, müezzinler mahfeli de son derece işlidir. İstanbul tarzı bir yüksek minaresi vardır. Avlusu etrafında medrese odaları vardır. Bu nur dolu câmiin orta kapısının iç yüzünde, Paşa sarayı yakınında olduğundan her cuma Paşalar bu câmie gelirler.

Van şehrinde bundan başka kurşunlu yapı yoktur. (Tebriz kapısı Câmii) eski bir mabettir. Yapıcısını bilmiyorum. Bunun da avlusunda medresesi vardır. (İskilip kapısı Câmii) Abbas Ağa adında bir hayırseverin yapısıdır.

وارکه عمق منجوقلرایه، بیاض، سیاه، قزل احمار ذی قیمت ایله صدفکارانه
ایشلمشدر. برمصنع منارهسی وار. حقیقه واجب السیردر. حاصلی بوجامعک
متلی یوقدر بونده اولان زیبا، دلارا صنعتلر، بونده اولان کوز قاشدیریحی
تصرفلر هیچ برجامعه کورلمشدر. طشره حرمنک اطرافنده دارالندریس
واردر. (خسرو پاشا جامی) بانیسی سلیمان خان وزرا سندن قوجه خسرو
پاشادرکه بتلیسده بدستانی، کارگیر بنا چارشوسی، راه اووا سحراننده معظم
برخانی وار. وان حاکی ایکن بوجامع شیرینی بنا ایتمشدرکه جمیع قباب
وحجره لری رضاس نیلکون ایله مستور برجامع پروردور. اورته قبهسی غایت
مصنعدر. ذهب خالص ایله طلاشمش علملری آفتاب علقتابک تأثیریه پرشعشه
اولوب چشم انسانی خیره نئدیریر. درون جامعه ذی قیمت، مصنع اویزه لری
واردر. جانب اربعه سنده کی روزنلری، بلور، نجف موران جاملری غایت
منقشدر. محراب و منبری، مؤذنان محفل غایت صنعتلیدر. استانبول طرزی
برمناره سر آمدی وار. حریمی اطرافنده جمله مدرسه حجره لری وار. بوجامع
پرتور اورته قپونک ایچ یوزنده پاشا سرائی قریبده اولمغله هر جمعه پاشا لار
بوجامعه کلیرلر. وان شهرنده بوندن باشقه قورشونلی عمارت یوقدر. (تبریز
قبوسی جامی) قدیم برمعبددر، امانیسی معلوم دکل. بونک ده حرمنده
مدرسهسی واردر. (اسکلب قبوسی جامی) عباس اغا نام برهمانک
بناسیدر.

مدرسه لری — اولو جامع مدرسهسی، خورخور مدرسهسی، خسرو
پاشا مدرسهسی، تبریز قبوسی مدرسهسی، عباس اغا مدرسهسی، قیا چای
مدرسهسی.

دارالقراری — ایکی یرده دارالقراری وار، بری اولو جامعهده، بری ده
خسرو پاشا جامعهده. فقط طالبانی آز اولمغله اویله قرائت او قونماز. هر جامعهده
علم حدیث ایچون بردرس عامی وار. اما رومده کی کبی کارگیر بنا دارالحدیث لری
یوق. فقط مسلم و بخاری بی حفظ ایتش علماسی چوقدر.
مکتب لری — یکریمی قدر مکتب صبیان ابجد خوانی وار. نجیب، رشید